

Lépcsők a belsőépítészetben

MEGÁLLJA A HELYÉT

Tóth Norbert

A lépcső, mint épület-szerkezeti elem egyben az élettér része, díszé is: térformáló erővel bír. A lépcsőgyártás tehát nemcsak alapos és precíz épületasztalos szaktudást kíván, hanem a klasszikus stílusok és az aktuális trendek jegyeinek ismeretét is. Jelen cikkünk a lépcsők formavilágába enged némi betekintést.

A stílusok erőteljes hatással vannak a vásárlói szokásokra, ugyanakkor a másik fő jellemzőjük, hogy folyamatosan változnak. Mivel egy új lakótéri vagy közforgalmú lépcső komoly épületszerkezeti beruházás, lépcsőtervezőkként, gyártókként jól meg kell tudnunk ragadni a vevők igényeit és ötvözni a hozzá passzoló stílusjegyekkel.

LEBEGŐ LÉPCSŐK

Az olyan lépcsőszerkezeteket, ahol a lépcső egyik vége vagy oldala a tömör téglás falba, illetve vasbeton gerendába van befogva, míg a másik vége alátámasztás nélküli, lebegő vagy konzolos lépcsőknek nevezzük. Rögzítésükből ered esztétikai hatásuk is, ugyanis ez a

lépcsőfajta mutat leginkább légyes, könnyed hatást.

A lebegő vagy konzolos lépcsőket gyakran kombinálják üvegből készült mellvéddel, vagy fémsodrony függesztéssel. Ezeknek azonban nem statikai oka van, sokkal inkább az építési szabályok korlátelőírásai miatt kell alkalmazni őket. Mivel egy hagyományos korlát elvonná a lebegő élményt, így legtöbbször üveget, függesztett fémsodrony alkalmaznak korlátként – így őrizve meg az eredeti hatást.

A kivitelezéssel kapcsolatban: már a tervezés előtt számolni kell a fal megnövekedett teherbírásával, amit az építés során alkalmazni is szükséges. Utólagos beépítés esetén a falat ellenőriztetni kell egy építésszel

vagy építési szakemberrel, hogy elbírja-e a lépcsőkre nehezedő terhelést. Falépcső alkalmazása esetén rejtett fémszerkezetet kell rögzíteni a falba, erre „húzzák rá” a dobozos szerkezetű falépcsőt. Jellemzőjük még, hogy a használat közbeni zajokat (kopogó hang) a tömör falszerkezeti elemek jól vezetik, ezért akusztikai szempontból nem kedvezőek ezek a lépcsőtípusok. Azoknak ajánljuk, akik a modern stílusú minimál design elemeit keresik.

KLASSZIKUS LÉPCSŐK

Ebbe a kategóriába minden olyan lépcső belefér, ahol a falépcsőlapok megtartását az egy vagy két oldalon végigfutó pofafák adják – a gyámolítást adó falak, boltívek, orsófalak mellett.

A lépcsőfokok a pofapallókba vésett vagy azokra rányergelt (a tartó palló fogazott felső élére ráfektetett) módokon kapcsolódnak. Ez a lépcsőtípus a lépcsőelemek és azok illeszkedése szempontjából lehet:

- homloklap nélküli, nyitott kivitelű;

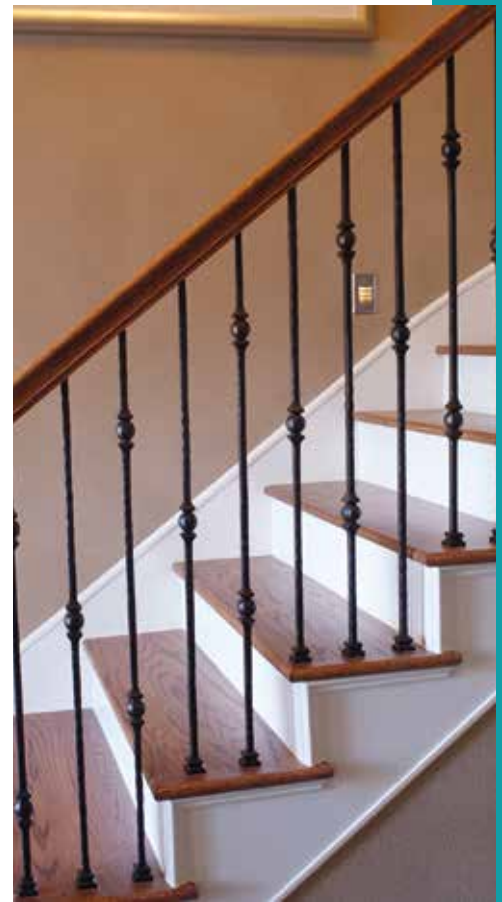
- homloklappal ellátott;
- a fellépő lépcsőlap éle túlnyúlik a homloklapon;
- a fellépő lépcsőlap éle szintben van a homloklappal;
- „Z” alakú, azaz a fellépő lépcsőlap éle szintben van a homloklappal és azzal hegyesszöglet zár be.

A lépcsőkar lehet egyenes kialakítású, valamint 1/4-es (L alakú), vagy 2/4-es (U alakú) fordulóval, azaz pihenővel ellátott megoldás is.

ÍVELT LÉPCSŐK

Az ívelt lépcsők legfőbb jellemzője, hogy a pofafák, korlátkapaszkodók, lépcsőlapok egy ív vagy körív, esetleg spirál mentén helyezkednek el. Ezek az ívek követhetik egy-egy fal vonalát, illeszkedhetnek egy íves födémkivágáshoz, vagy csak önállóan a lépcső alakja, alapanyagai és színei szerint adnak egyedi hatást a térnek.

Ide tartoznak még a körlépcsők is. Az ívelt lépcsők nagy előnye, hogy kevesebb alapterületet foglalnak el egy hagyományos lépcsőhöz képest. Ezek a lépcsők általában függesztett rendszerű, öntartó szerkezettel

Klasszikus formájú lépcső kovácsoltvas korláttal és eltérő színű lépcsőelemekkel

rendelkeznek, a közbenső gyámolítás egyben, alátámasztás nélkül is megtörténhet a gőzölt és ívesen hajlított RR fa alkalmazásával. (A szintén hajlítható tulajdonságokkal rendelkező, hosszirányban tömörített fa teherhordásra nem alkalmas, csak korlátelemekek kivitelezésénél és dekorációs célokra alkalmazható.) Mivel az ívelt lépcsők külön gyámolítást nem igényelnek, ennek köszönhetően formájuk viszonylag nyitott. A fentiekben már ismertetett légies hatást itt úgy lehet még fokozni, hogy a pofafa szerepét is betöltő tartóelem színét a fal színéhez igazítják, esetleg a még vékonyabb anyaghasználat érdekében acélból gyártják.

Az ívelt lépcső kevesebb alapterületet foglal el egy hagyományos lépcsőhöz képest.

Az üvegkorlátos lebegő falépcső légies hatást ad

HELYTAKARÉKOS LÉPCSŐK

Ide tartozik a csigalépcső. Teherhordó szerkezete a közepén húzódnó orsó formájú oszlop. Tényleg helytakarékos: csigalépcsőt max. 200 cm-es átmérőig javasolt építeni. Másik ügyes megoldás a pillangólépcső, melynek jellemzője, hogy a lépcsőlap belépőszélessége (ha úgy tetszik, mélysége) a mértani közép egyik felén teljes méretű, míg a másik felén elkeskenyedik. Ha pl. az induló lépcsőfok jobbos (jobb oldalon teljes értékű, azaz járható), akkor a rá következő lépcsőlap ennek a tükörképe lesz (tehát balos), majd az ez utáni lap szintén jobbos, és így tovább. Ugyanezen elven működnek a háromszög alakú lépcsőlapok is. Szambalépcsőnek is hívják.

Ez az íves falépcső egyben önhordó szerkezet is

STÍLUS ÉS BIZTONSÁG

A lépcső formai jegyein túl a fa felületkezelésével, azaz a kezelőanyaggal, illetve a színnel tudunk igazodni a kívánt hatáshoz. A színvilág kapcsán nyilván nincsenek konkrét receptek, ugyanakkor megfigyelhetők bizonyos irányzatok. Az egyik ilyen a fa natúr színeit helyezi előtérbe. A jól megválasztott faanyag természetes színvilága, rajzolata garantáltan stílusálló, eredeti

hatást ad. A másik, erősen jelen lévő stílus a fehér színhatás. Itt a cél, hogy minél inkább a térbe olvadjon, légiessé váljon a lépcső és annak szerkezete. Továbbá a sötétbarna és a fehér kombinációi is megfigyelhetők: pl. barna lépcsőlapok, korlátkarfa, illetve fehér homloklapok, korlátelelemek.

Ami pedig a biztonságot illeti: bármelyik megoldás kerül is kivitelezésre, a

lépcsőlapok csúszásmentességére különös hangsúlyt kell fektetni. Egy nagy keménységű, selyem- vagy magasfényű lakkal több rétegben lekezelt fa felülete garantáltan bal-esetveszélyes lesz, ha nem teszünk óvintézkedéseket. Ilyen lehet a csúszásmentesítő (fém) álléc használata a lépcsőfokon, csúszásgátló anyagok elhelyezése/bemarása a fellépő felületén (parafa, szőnyeg stb.). Még ennél is egyszerűbb megoldás a selyemfényű felületet adó viaszos felületkezelés, ami sokkal kevésbé csúszik, mint a lakk.

Továbbá a járófelületek helyi megvilágítása is szolgálhatja a biztonságot (pl. LED-szalaggal), amelyre a rosszabb fényviszonyok között vagy az éjjeli közlekedésnél lehet szükség. ■

Üvegkorláttal kombinált falépcső acélszalag-gyámolítással

Képek forrása:

frereslumber.com

www.stairsireland.ie

www.wroughtirondecorating.com

www.thomasniemann.com

www.eestairs.com